

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 3604/2020
25.02.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Слађане Накић Момировић, председника већа, Добриле Страјина и Марине Милановић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Бранислав Херцег, адвокат из ..., против туженог Града Новог Сада, кога заступа Градско правобранилаштво Града Новог Сада, ради исплате, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 1034/20 од 28.05.2020. године, у седници већа одржаној 25.02.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 1034/20 од 28.05.2020. године у усвајајућем делу.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Новом Саду П 853/2019 од 06.03.2020. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев, па је ставом другим изреке, обавезан тужени да тужиоцу исплати износ од 12.178.180,00 динара, са законском затезном каматом почев од 06.03.2020. године па до исплате, а на име накнаде за експроприсане некретнине–парцелу број .../..., површине 40 м2, парцелу број .../..., површине 3 а и 97 м2, парцелу број .../..., површине 3 а 79 м2, парцелу број .../..., површине 4 а 09м2 од укупне површине од 5 а 23 м2 и парцелу број .../..., површине 70 м2, све уписане у ЛН број ... КО ..., а које представљају саставне делове улица ... (ранији назив улице) и ... (ранији назив улице) у Новом Саду, док је тужилац одбијен са вишком тужбеног захтева преко досуђених 12.178.180,00 динара, па до тражених 12.302.500,00 динара. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да изврши упис права власништва – упис јавне својине Града Новог Сада у целости на парцелама бр. .../..., .../..., .../..., .../... и на 409/523 идеална дела на парцели бр. .../..., све у уписане у ЛН бр. ... КО ..., а што је тужилац дужан признати и трпети. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу исплати износ од 15.734,00 динара, на име прибављања писмене документације, са законском затезном каматом од 06.03.2020. године до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 1034/20 од 28.05.2020. године, ставом првим изреке, делимично је усвојена, а делимично одбијена жалба туженог и првостепена пресуда у побијаном усвајајућем делу преиначена, тако што је одбијен захтев тужиоца за законску затезну камату на износ од 15.734,00 динара, на име прибављања писмене документације за период од пресуђења 06.03.2020. године до дана извршности пресуде, док у преосталом усвајајућем делу за тужбени захтев и у делу одлуке о трошковима поступка је потврђена. Ставом другим изреке, одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова по жалби.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду, применом члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“ број 72/11 ... 87/18), па је нашао да ревизија није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Ревизијом се не указује на битне повреде одредаба парничног поступка које могу бити предмет оцене ревизијског суда у смислу члана 407. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је у ЛН бр. ... КО ... уписан као власник у целости и то, између осталог, на парцели бр. .../..., ул. ..., њива 2.класе, површине 3 а и 97 м2, парцели бр. .../..., ул. ..., по начину коришћења-остало, вештачки створено, површине 3 а 79 м2, парцели бр. .../..., ..., њива 2.класе, површине 40 м2, парцели бр. .../..., ..., њива 2.класе, површине 5 а 23 м2 и парцели бр. .../..., ..., њива 2.класе, површине 70 м2. Све наведене парцеле по врсти земљишта представљају земљиште у грађевинском подручју. Тужилац је наведене парцеле наследио од свог оца. Планским актима туженог, у овој зони је планирано породично становање, мешовито становање и спортски центар, а парцеле планиране за површине јавне намене – саобраћајне површине (регулација Ул. Симе Пандуровића у Ветернику, регулација у Ул. Растка Петровића и Милана Коњовића на Адицама у Новом Саду) и остало грађевинско земљиште – планирано породично становање, спратности до П+1+Пк. Парцеле бр. .../..., .../... и .../... су планиране за јавну саобраћајну површину – Ул. Симе Пандуровића у Ветернику, парцела бр. .../... за Ул. Растка Петровића на Адицама и парцела бр. .../..., као и већи део парцеле бр. .../... за Ул. Милана Коњовића на Адицама у Новом Саду. У Евиденцији-Регистру кућних бројева, улица и тргова, катастраска парцела број .../..., .../... и .../... припада улици Симе Пандуровића, општина Нови Сад, кат.парцеле број .../... и .../... припадају улици Милана Коњовића, општина Нови Сад. Назив улице Симе Пандуровића је замењен назив улице Нова 40, а назив улице Милана Коњовића је замењен назив улице Нова 68. Наведене парцеле су приведене намени, представљају део јавних саобраћајница, а улице су опремљене комунално и инфраструктурно, могу да их користе сви грађани, јер су саставни део путне мреже у насељу Ветерник. Сву инфраструктуру изградио је град, односно његова јавна предузећа. Тужилац је депоседиран, а враћање у првобитно стање није могуће, јер би то значило рушење изграђеног пута који је асфалтиран, осим у Ул. Симе

Пандуровића где је пут од туцаника, али представља јавну саобраћајницу. Парцелација је извршена у време када је тај локалитет већ имао статус градског грађевинског земљишта и у складу са тада важећим урбанистичким условима. Површина парцеле број .../... КО која је предвиђена за јавну површину, односно површина која се налази унутар регулације у улици Милана Коњовића износи 409 м², и по фактичком стању у делу предвиђеном за јавну површину приведена је намени, односно постоји асфалтни коловоз, улична расвета и подземне инсталације, гасоводне и електроенергетске мреже које су евидентирани у бази података у Одељењу катастра водова Нови Сад, а на овој парцели такође постоји надземни вод телекомуникационе мреже и подземни вод водоводне мреже, који није евидентиран код наведеног Одељења РГЗ. Парцеле бр. .../..., .../..., .../... и .../... су целом својом површином ушле у састав улице. Тужилац је прво обрађивао све наведене парцеле јер су биле њиве и баште, а од пре двадесетак година на овој локацији су почеле да се граде куће – насеље Тужилац је продавао делове парцеле број ..., која је испарцелисана, али није продавао делове који су били предвиђени за улицу и приликом продаје није био обештећен за површине предметних парцела, односно није увећавао цене м², већ су то биле стварне тржишне цене за то време и локацију. Оценом налаза и мишљења судског вештака грађевинске струке, датом на основу обавештења Пореске управе, Филијала Нови Сад 2 од 27.04.2018. године, утврђена је тржишна вредност предметних непокретности у износу од 12.178.180,00 динара. Поступак експропријације предметне некретности никада није спроведен, од тужиоца нико није тражио сагласност за изградњу улице, а накнада за наведено земљиште му није исплаћена.

На основу овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су правилном применом материјалног права обавезали туженог да исплати новчану накнаду тужиоцу због извршене фактичке експропријације земљишта.

Према члану 58. став 2. Устава Републике Србије, до дозвољеног одузимања права својине, које не представља повреду права на имовину, може доћи под кумулативно испуњеним условима: да је учињено у јавном интересу, утврђеном на основу закона, и да је учињено уз накнаду која не може бити нижа од тржишне.

Одредбом члана 2. став 1. тачка 6. Закона о планирању и изградњи („Службени гласник Републике Србије“, број 72/09...37/19) прописано је да је површина јавне намене простор одређен планским документом за уређење или изградњу јавних објеката или јавних површина за које се утврђује општи интерес у складу са посебним законом (улице, тргови, паркови и друго).

Одредбом члана 10. Закона о јавној својини („Службени гласник Републике Србије“, број 72/11... 95/18) поред осталог прописано је: да добрима у општој употреби у јавној својини, у смислу тог закона, сматрају оне ствари које су због своје природе намењене коришћењу свих и које су као такве одређене законом - јавни путеви, јавне пруге, мост и тунел на јавном путу, пружи или улици, улице, тргови, јавни паркови, гранични прелази и друго (став 2); да свако има право да добро у општој употреби користи на начин који је ради остваривања те намене прописан законом, односно одлуком органа и правног лица које су та добра дата на управљање (став 5); да су добра у општој употреби у својини Републике Србије, изузев путева II реда који су у својини аутономне покрајине на чијој територији се налазе као и изузев некатегорисаних

путева, општинских путева и улица (које нису део аутопута или државног пута I и II реда), тргова и јавних површина, који су у својини локалне самоуправе на чијој територији се налазе (став 10).

У конкретном случају, спорно земљиште је планским актима туженог одређено за улицу и саобраћајницу коју користи неограничен број лица за јавни саобраћај и у природи јесте улица која има свој назив. Због тога је оно, сагласно цитираним одредбама Закона о јавној својини, постало добро у општој употреби у јавној својини туженог као јединице локалне самоуправе, које као улицу свако има право да користи на начин који је ради остваривања те намене прописан законом и подзаконским актима. На тај начин извршена је „фактичка експропријација“ која настаје када се на земљишту граде путеви, инфраструктурни и други објекти у јавном интересу, иако не постоји решење о експропријацији, односно изузимању земљишта. Тужилац је фактички лишен права својине, са свим атрибутима из члана 3. Закона о основама својинско правних односа, и није дужан да трпи штетне последице зато што надлежни орган није спровео управни поступак и донео решење о експропријацији (изузимању из поседа), које би било основ за исплату новчане накнаде.

Тужени је обвезник исплате накнаде јер се земљиште, које је у Катастру непокретности и даље уписано као својина тужиоца, користи као улица и јавана саобраћајница - добро у општој употреби и у јавној својини, на којем тужени има право својине у складу са чланом 10. став 10. Закона о јавној својини. Висина ове накнаде, која тужиоцу припада на основу члана 1. Протокола 1. уз Европску конвенцију и на основу члана 58. Устава Републике Србије, одређена је према налазу и мишљењу судског вештака који су судови прихватили, на који тужени није имао примедбе.

Имајући изложено у виду, нису основани ревизијски наводи туженог о погрешној примени материјалног права, засновани на ставу ревидента да није обвезник накнаде јер ни једном својом радњом није депоседирао тужиоца. Тужени је титулар права јавне својине на спорном земљишту које је фактички (без правноснажног решења о експропријацији, односно изузимању из поседа) претворено у добро у општој употреби - улицу, а исто је за такву намену предвиђено и одговарајућим планским актом.

Правилно су нижестепени судови применом материјалног права, сходно одредби члана 42. Закона о експропријацији утврдили висину накнаде за фактички одузето земљиште у висини његове тржишне вредности и на тако одређени износ накнаде тужиоцу досудили законску затезну камату од дана пресуђења па до исплате у смислу члана 277. Закона о облигационим односима. Ревизијским наводима којима се указује на налаз и мишљење судског вештака у погледу одређене висине тржишне вредности непокретности и самим тим досуђене накнаде, заправо се оспорава утврђено чињенично стањем, што не може бити ревизијски разлог у смислу члана 407. став 2. ЗПП.

Несоновани су наводи ревизије којима се оспорава правилна примена материјалног права. Ово тим пре што се у ревизији понављају наводи који су истицани у жалби против првостепене пресуде, које наводе је другостепени суд правилно оценио

као неосноване и за ту оцену дао јасне и довољне разлоге, које овај суд у свему прихвата. У преосталом делу ревизија оспорава правилност утврђеног чињеничног стања и ставаља примедбе на оцену доказа из члана 8. ЗПП, због којих се ревизија не може изјавити према члану 407. став 2. ЗПП.

Из наведених разлога, на основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Слађана Накић Момировић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић